

මධ්‍යම තැන්පතු ක්‍රමය විසින් ලබාදෙන ගිණුම් වාර්තාව (CDS Account Statement)

කොටස් වෙළෙඳපොළෙහි ආයෝජනය කරන සියළු පුද්ගලයින්ගේ කොටස් ගිණුම් පවත්වාගෙන යනු ලබන්නේ මධ්‍යම තැන්පතු ක්‍රමයයි. එම ගිණුම්වල එක් එක් ආයෝජකයින් විසින් මිලදී ගෙන ඇති කොටස් තැන්පත් කර ඇති අතර ආයෝජකයා විසින් එම කොටස් හැවින අලෙවි කරන තෙක් එහි භාරකරු ලෙස මධ්‍යම තැන්පතු ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක වෙයි. මේ අනුව ආයෝජකයින්ගේ ගිණුම්වල ඇති කොටස් ප්‍රමාණයන් කොපමණද යන්න ගිණුමෙහි ඇති ශේෂයන් සම්බන්ධ විස්තර වාර්තාවක් ආයෝජකයාට ලැබීමට සලස්වයි. මෙම වාර්තාව මගින් ගැණුම් සටහන හෝ විකුණුම් සටහනෙහි සඳහන් විස්තර වල නිරවද්‍යතාවය පිළිබඳවද තහවුරු කරගත හැකිය. එය ඊමේල් මගින් හෝ තැපැල් මගින් ආයෝජකයා වෙත ලබාදෙනු ඇත.

කොටස් තැරැව්කාර ආයතනය විසින් ලබාදෙන ලියාපදිංචි වීමේ ආකෘති පත්‍රය

ප්‍රාථමික හෝ ද්විතියික වෙළෙඳපොළින් කොටස් මිලදී ගැනීමට අපේක්ෂා කරන ඔබ ප්‍රථමයෙන් කොටස් තැරැව්කාර ආයතනයක් වෙත යා යුතු අතර, ඉහත ආකෘති පත්‍රය එහිදී ඔබ වෙත ලැබෙනු ඇත. එයින් බලාපොරොත්තු වන්නේ තම ගනුදෙනුකරුවා ගැන යම් විස්තරයක් කොටස් තැරැව්කාර ආයතනය වෙත ලබා ගැනීමයි. එමගින් පහත සඳහන් විස්තර ඔබගෙන් බලාපොරොත්තු වේ.

- ▶ සම්පූර්ණ නම
- ▶ ජාතික හැඳුණුම්පතේ/විදේශ ගමන් බලපත්‍රයේ ජායා පිටපතක්
- ▶ ආදර්ශ අත්සන
- ▶ ස්ථිර පදිංචි ලිපිනය සහ ලිපි හුවමාරු කෙරෙන ලිපිනය
- ▶ දුරකථන අංකය
- ▶ රැකියාව
- ▶ ආයෝජකයාගේ සේවායෝජකයාගේ නම, ලිපිනය සහ දුරකථන අංක
- ▶ ගිවිසුම් සටහන් ලැබෙන සහ බේරුම් කිරීමේ ක්‍රමවේදය සම්බන්ධ උපදෙස්
- ▶ බැංකු විස්තර

ඔබ විසින් මෙසේ ලබාදෙන්නා වූ තොරතුරු ඉතා නිවැරදිව ලබාදීමට වගබලා ගත යුතු අතර, කොටස් තැරැව්කාර ආයතනය උපරිම අවංකභාවයෙන් යුතුව සහ වෘත්තීයමයභාවයෙන් යුතුව ක්‍රියාත්මක විය යුතු අතර ඔබ විසින් ලබාදෙන්නා වූ පෞද්ගලික තොරතුරු වෙනත් තෙවන පාර්ශවයක් වෙත ලබාහොදී එහි රහසිගතභාවය ඒ ආකාරයෙන්ම ආරක්ෂා කරනු ඇත. මෙහිදී ඔබගේ ලිපිනය සහ බැංකු විස්තර ඉතා නිවැරදිව ලබාදීමට කටයුතු කළ යුතුය. මෙම ආකෘති පත්‍රය කොටස් තැරැව්කාර ආයතනයෙන් ආයතනයට වෙතස් වේ.

ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් සහ විනිමය කොමිෂන් සභාව
 28 සහ 29 මහල, නැගෙනහිර කුළුණ,
 ලෝක වෙළෙඳ මධ්‍යස්ථානය, එව්ලන් චතුරඝ්‍රය,
 කොළඹ 01.
 දුරකථන: +94 11 2143843
 ෆැක්ස්: +94 11 2439149
 ඊ-මේල්: mail@sec.gov.lk

කොටස් තැරැව්කාර ආයතනය සහ ආයෝජකයා අතර ඇති කරගන්නා වූ විවිධ ගිවිසුම්

කොටස් වෙළෙඳපොළ ආයෝජනයේදී ඔබ කොටස් තැරැව්කාර ආයතනය සමග ඇති කරගන්නා වූ ගිවිසුම් සම්බන්ධයෙන් කොතරම් දුරට පරීක්ෂාකාරීද?

කොටස් වෙළෙඳපොළ ආයෝජනයට ඔබ නවකයකු විය හැකිය. එසේ නැතහොත් දැනට ආයෝජනයෙහි නිරත වන්නෙකු විය හැකිය. කෙසේ වෙතත් කොටස් වෙළෙඳපොළ ආයෝජනයේදී ආයෝජකයෙකුගේ දැනුවත්භාවය කොතරම් වැදගත්ද යන්න ආයෝජනයේ සාර්ථකභාවය අනුව තේරුම්ගත හැකිය. ආයෝජනය කිරීමට ප්‍රථමයෙන් ඔබට ආයෝජනයේ ස්වභාවය පිළිබඳව පුළුල් අවබෝධයක් තිබීම ඉතා වැදගත්ය. වෙළෙඳපොළ තුළින් ඉහළ ප්‍රතිලාභයක් අපේක්ෂා කරන්නේ නම් කොටස් තැරැව්කාර ආයතනය සමග අත්සන් යොදා ඇති කරගන්නා වූ විවිධ ගිවිසුම්, වෙළෙඳපොළ විවිධ පාර්ශ්වකරුවන්ගෙන් ලැබෙන ලිපි ලේඛන මූලය වාර්තා ආදිය පිළිබඳවද හොඳින් දැනුවත්ව සිටිය යුතුය. ආයෝජකයෙකු විශේෂයෙන් අවධානය යොමු කළ යුතු විවිධ ගිවිසුම් ලෙස,

- ▶ කොටස් තැරැව්කාර ආයතනය විසින් ලබාදෙන ලියාපදිංචි වීමේ ආකෘති පත්‍රය.
- ▶ කොටස් තැරැව්කාර ආයතනය විසින් ලබාදෙන CDS ගිණුම විවෘත කිරීමේ ආකෘති පත්‍රය.
- ▶ ගනුදෙනුකරු හඳුනා ගැනීමේ ආකෘති පත්‍රය (KYC Form)
- ▶ ආයෝජක ගිවිසුම (Client Agreement)
- ▶ අනිමතය අනුව ගනුදෙනු කරන ගිණුම (Discretionary Account)
- ▶ ණය ගිවිසුම (Credit Agreement)
- ▶ ගැණුම් සටහන්/විකුණුම් සටහන් (Bought Notes/Sold Notes)
- ▶ මධ්‍යම තැන්පතු ක්‍රමය විසින් ලබාදෙන ගිණුම් වාර්තා (CDS Account Statement)
- ▶ ගිණුම් වාර්තා (Statement of Accounts) ආදිය හඳුන්වාදිය හැකිය.

ආයෝජකයෙකු විසින් කොටස් මිලදී ගැනීමේ ඇණවුමක් හෝ විකිණීමේ ඇණවුමක් භාරදුන් පසු එම ඇණවුම සාර්ථක වූයේද යන්න හිසි පරිදි තහවුරු කරන ක්‍රමය ගැණුම් සටහන හෝ විකුණුම් සටහනයි. එය අනිවාර්යයෙන්ම කොටස් තැරැව්කාර ආයතනය විසින් ගනුදෙනුකරුට ලබාදිය යුතු අතර ගනුදෙනුව සිදු වූ දිනයේම එම ගනුදෙනු විස්තර වාර්තා ආයෝජකයා වෙත තැපැල් මගින්/ඊමේල් මගින් ලබාදෙනු ඇත. මෙය විද්‍යුත් ආකාරයෙන් ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය නම්, ඒ සම්බන්ධයෙන් ලිඛිත ඉල්ලීමක් කොටස් තැරැව්කාර ආයතනය වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වේ. එසේ ලැබෙන වාර්තාවක් ඔබට කිසිම අයුරකින් වෙනස් කිරීමක් කළ නොහැකි අතර එහි යම් වරදක් ඇත්නම් ඒවා කොටස් තැරැව්කාර ආයතනයේ අනුකූලතා නිලධාරීවරයා වෙත දැනුම්දිය යුතුය.

කොටස් තැරැවිකාර ආයතනයෙන් ලබාදෙන CDS ගිණුම විවෘත කිරීමේ ආකෘති පත්‍රය

මෙම ආකෘති පත්‍රය මගින් ලබා ගැනීමට බලාපොරොත්තු වන විස්තර බොහෝ දුරට ඔබ ගනුදෙනු කරන කොටස් තැරැවිකාර ආයතනය විසින් ඔබට ලබාදුන් ආකෘති පත්‍රය තුළින් අසනු ලබන ප්‍රශ්න වලට සමානය.

මධ්‍යම තැන්පතු ක්‍රමය විසින් ලබාදෙන ගිණුම් විවෘත කිරීමේ ආකෘති පත්‍රය සම්පූර්ණ කර අත්සන් යොදා භාරදීම, ආයෝජකයා විසින් සුරැකුම්පත් ගිණුමක් ක්‍රියාත්මක වන්නේ කෙසේද යන්න සහ එහි සඳහන් සියළු හිතර්ති හොඳින් කියවා තේරුම්ගත් බවට තහවුරු කරන්නකි. මෙම ආකෘති පත්‍රය කොළඹ කොටස් හුවමාරුවේ වෙබ් අඩවිය තුළින් බාගත කර ගැනීමට හෝ සෘජුවම කොටස් තැරැවිකාර ආයතනයෙන් ඉල්ලා සිටිය හැකිය.

ඔබ වෙනුවෙන් ඔබගේ කොටස් ගිණුමට කොටස් භාර ගන්නා ලෙස මධ්‍යම තැන්පතු ක්‍රමය වෙත අවසර ලබාදී තිබේ. ඒ අනුව ඔබ විසින් ගනුදෙනුවක් සිදු කළ විට එය හැවරන අවලංගු කළ නොහැකිය. මේ නිසා සෑම විටම දැනුවත් ආයෝජන තීරණ ගැනීමට ආයෝජකයා උත්සාහ කළ යුතුය.

තවද කොටස් ගනුදෙනුවලදී මධ්‍යම තැන්පතු ක්‍රමය සමඟ කටයුතු කිරීමට ඔබ ඔබගේ කොටස් තැරැවිකාර ආයතනයට එහි නියෝජිතයා වශයෙන් අවසර ලබාදී ඇත. එහිදී ගනුදෙනු කිරීමට වඩා පහසු කොටස තැරැවිකාර ආයතනයක් තෝරා ගැනීම කළ යුතුය.

ගනුදෙනුකරු හඳුනා ගැනීමේ ආකෘති පත්‍රය (KYC Form)

එක් එක් ගනුදෙනුකරුවන්ගේ මූලය තත්ත්වය, ආයෝජන අත්දැකීම් සහ ආයෝජන අරමුණු මොනවාද යන්න සත්‍ය වශයෙන් දැන ගැනීම සහ පූර්ණ වශයෙන් හඳුනා ගැනීම සඳහා ගතහැකි සෑම පියවරක්ම ගැනීම කොටස් තැරැවිකාර ආයතනයක ප්‍රධාන වගකීමකි. එහි අකෘති පත්‍රයේ පහත සඳහන් විස්තර ඉල්ලා සිටිය හැකිය.

- ▶ සම්පූර්ණ නම සහ ජාතික හැඳුණුම්පත්/විදේශ ගමන් බලපත් අංකය
- ▶ ලිපිනය සහ දුරකථන අංකය
- ▶ ලිපිනය සහාට කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ලියකියවිලි
- ▶ රැකියාව සහ අනෙකුත් ව්‍යාපාර පිළිබඳ විස්තර

- ▶ ආයෝජනය කිරීම සඳහා අපේක්ෂිත මුදල
- ▶ අරමුදල් මූලාශ්‍රය

ඔබ ඉතිරිකිරීමේ ගිණුමක් හෝ ස්ථාවර ගිණුමක් විවෘත කරන විටද මෙවැනි ආකෘති පත්‍රයක් සම්පූර්ණ කිරීමට සිදුවේ. මෙම ආකෘතිපත්‍රයෙන් අසා ඇති සමහර ප්‍රශ්න වලට පිළිතුරු දීමට සාමාන්‍යයෙන් ආයෝජකයන් මැලිකමක් දක්වයි. මෙහිදී මතක තබාගත යුත්තේ මෙම විස්තර රැස්කිරීමේ පරමාර්ථය ඔබ විසින් ආයෝජනය කරන මුදල් හිතානුකූලව උපයා ගත් ඒවාද යන්න තහවුරු කරගැනීම පමණි.

ආයෝජක ගිවිසුම (Client Agreement)

කොටස් තැරැවිකාර ආයතන වෙත කොළඹ කොටස් හුවමාරුව විසින් පනවා ඇති හිතී අනුව ගනුදෙනුකරුවෙක් වෙත තම සේවා සැපයීමට ප්‍රථමව, කොටස් තැරැවිකාර ආයතනයක් ආයෝජක ගිවිසුම නමින් ලිඛිත ගිවිසුමකට එළඹිය යුතුය. ආයෝජකයා විසින් එම ගිවිසුමේ ඇති සියළුම කොන්දේසි හොඳින් කියවා අවබෝධ කරගත යුතුය. මෙම ආයෝජක ගිවිසුමේ ස්වභාවය සපයනු ලබන සේවාව අනුව වෙනස් විය හැකිය.

- ▶ ගනුදෙනුකරුගේ සම්පූර්ණ නම සහ ලිපිනය
- ▶ කොටස් තැරැවිකාර ආයතනයේ සම්පූර්ණ නම සහ ලිපිනය මෙන්ම සුරැකුම්පත් සහ විනිමය කොමිෂන් සභාවෙන් ලබා ඇති බලපත්‍රයේ තත්ත්වය
- ▶ කොටස් තැරැවිකාර ආයතනයේ සහ ගනුදෙනුකරු පිළිබඳ වැදගත් විස්තර වෙනස්වීම් සම්බන්ධයෙන් එකිනෙකා දැනුවත් කිරීම් සම්බන්ධයෙන් දෙපාර්ශවයේ වගකීම්
- ▶ කොටස් තැරැවිකාර ආයතනය විසින් සපයනු ලබන සේවා පිළිබඳ විස්තර
- ▶ ගනුදෙනුකරු විසින් කොටස් තැරැවිකාර ආයතනය වෙත ගෙවිය යුතු කොටස් ගනුදෙනු පිරිවැය සහ අනෙකුත් ගාස්තු පිළිබඳ විස්තර
- ▶ අවදානම පැහැදිලි කිරීමේ ප්‍රකාශය
- ▶ අනෙකුත් සේවා සඳහා වන ගාස්තු

මෙම විස්තර අතරින් අවදානම පැහැදිලි කිරීමේ ප්‍රකාශය පිළිබඳව ආයෝජකයකු විශේෂ අවධානයක් යොමු කිරීම අත්‍යවශ්‍යය. එහි සඳහන් එක් විශේෂ වගන්තියක් වන්නේ කොටස් මිල ගණන් උච්ඡාවචනය විය හැකි බවත් සමහර අවස්ථාවල විය පුබල ලෙස වෙනස් විය හැකි බවයි. මෙසේ අවදානම පැහැදිලි කිරීමේ ප්‍රකාශයක් යෙදීමෙන් අපේක්ෂා කරනුයේ වෙළෙඳපොළ තුළින් ස්ථාවර ආදායමක් උපයා ගැනීමට හැකියාවක් නොමැති බවයි. එහෙත් වෙළෙඳපොළ පිළිබඳව නිසි අවබෝධයෙන් කටයුතු කළහොත් සහ දැනුවත් ආයෝජන තීරණ ගතහොත් ඔබගේ ආයෝජනයේ වටිනාකම හැතිවීමට ඇති හැකියාව ඉතාම සීමිතය.

ඔබ අවදානම පැහැදිලි කිරීමේ ප්‍රකාශය අත්සන් තබන විටදී කොටස් තැරැවිකාර ආයතනයේ නියෝජිතයා විසින් ආයෝජනයෙහි පවතින අවදානම පිළිබඳව ඔබට පැහැදිලි කර දී ඇතැයි ඉන් තහවුරු වේ. එමෙන්ම අවදානම පැහැදිලි කිරීමේ ප්‍රකාශය කියවන ලෙසත්, ගැටළු සහිත තැන් ඇත්නම් ඒවා විමසා දැන ගන්නා ලෙසත් ස්වාධීන ආයෝජන තීරණ ගන්නා ලෙසත් ඔබගෙන් ඉල්ලා සිටී බවටද ඉන් තහවුරු වීමක් සිදුවේ. වෙනත් ආකාරයකින් කිවහොත් එය නීතිමය කොන්දේසියක්ද වන අතර එයින් වෙළෙඳපොළ හැසිරීම පිළිබඳව ආයෝජකයා ව දැනුවත් කිරීමට කොටස් තැරැවිකාර ආයතනය උනන්දු කිරීමක් සිදුවේ.

අභිමතය අනුව ගනුදෙනු කරන ගිණුම (Discretionary Account)

අභිමතය අනුව ගනුදෙනු කරන ගිණුම යනු, කොටස් තෝරා ගැනීම, මිලදී ගන්නා හෝ විකුණනු ලබන වේලාව සහ කොටස් මිලදී ගැනීම හෝ විකිණීම සිදු කරන්නේ කුමන මිලකටද යන්න අතුළු සුරැකුම්පත් මිලදී ගැනීම හෝ විකිණීම සම්බන්ධයෙන් වන තීරණයන් ගැනීම ආයෝජකයා විසින් තම ආයෝජන උපදේශකවරයා වෙත තම අභිමතය පැවරීමේ ගිණුමකි. සමහර ආයෝජකයන්ට වෙළෙඳපොළ හැසිරීම් අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් වේලාවක් නොමැත. එවැනි ආයෝජකයන් තමන් වෙනුවෙන් ගනුදෙනු කිරීම සඳහා තම ආයෝජන උපදේශකවරයා වෙත අවසර ලබාදෙමින් මෙම අභිමතය පරිදි ගනුදෙනු කිරීමට ගිණුමට අත්සන් තබයි. එම ගිවිසුමක පහත සඳහන් කොන්දේසි ඇතුළත් වේ.

- ▶ ආයෝජකයාගේ අයෝජන අරමුණු පැහැදිලිව මෙම ගිවිසුමෙහි අන්තර්ගත කොට තිබිය යුතුය.
- ▶ ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීවරයා හෝ කොටස් තැරැවිකාර ආයතනය විසින් අභිමතය පරිදි ගනුදෙනු කිරීමේ ගිණුමක් ආරම්භ කිරීම සඳහා අනුමැතිය ලබාදිය යුතුය

මෙම ගිවිසුමට එළඹීමෙන් පසුව ඔබගේ අනුදැනුමකින් තොරව කොටස් ගනුදෙනු කිරීමට ඔබගේ ආයෝජන උපදේශකවරයාට හැකියාව ඇත. ඔබ වෙනුවෙන් එවැනි ගිවිසුමකට එළඹ නොමැතිව ඔබගේ ආයෝජන උපදේශකවරයාට තම අභිමතය පරිදි ගනුදෙනු කළ නොහැකිය. එවැනි ගිවිසුමකට ඔබ එළඹෙන්නේ නම් අත්සන් තැබීමට ප්‍රථම එම ගිවිසුමෙහි සඳහන් සියළු කොන්දේසි කියවිය යුතුය.

මෙහිදී ඔබ විශේෂයෙන්ම මතක තබාගත යුත්තේ අභිමතය පරිදි ගනුදෙනු කිරීමේ ගිණුමක් ඔබ තෝරා ගන්නා කොටස් තැරැවිකාර ආයතනය අනුව වෙනස්විය හැකි බවයි. එසේම මෙවැනි ගිවිසුමක් කොටස් තැරැවිකාර ආයතනය හෝ ගනුදෙනුකරු යන දෙපාර්ශවයේ ලිඛිත ලියවිල්ලක් මගින් අවසන් කළ හැකිය.

ණය ගිවිසුම (Credit Agreement)

ඔබට කොටස් තැරැවිකාර ආයතනයෙන් ණයක් ලබාගෙන වුවද කොටස් මිලදී ගැනීමට හැකියාව පවතී. යම් කාලයක් සඳහා එසේ ණයක් ලබාදීමේදී ආයෝජකයා සහ කොටස් තැරැවිකාර ආයතනය අතර ඇති කරගන්නා වූ නීතිමය ගිවිසුම ණය ගිවිසුම ලෙස හඳුන්වයි. එසේ ණය ලබාගැනීම අනිවාර්ය වුවත් නොවේ. මෙසේ ණය මත ආයෝජනය කිරීමේදී ඒ හා සම්බන්ධ සියළු හිතී සහ රෙගුලාසි මෙම ණය ගිවිසුමෙහි අන්තර්ගත කර ඇත. මෙහිදී ඔබ මතක තබාගත යුතු වැදගත් කරුණක් නම්, ණය ලබාගෙන ආයෝජනය කිරීම කොතරම් දුරට ලාභදායීද යන්න සොයා බැලීමයි. මේ නිසා ඔබට දැරීමට හැකි ප්‍රමාණයට ණය ලබාගෙන ආයෝජනය කිරීමට උත්සාහ කළ යුතුය.

ගිණුම් වාර්තා (Statement of Accounts)

කොටස් වෙළෙඳපොළ තුළ සිදු කරන කොටස් ගනුදෙනු සඳහා බේරුම් කිරීම, ගනුදෙනු දිනයට පසු එළඹෙන ගනුදෙනු දින 3 ක් ඇතුළත සිදු කළ යුතුය. විශේෂයෙන්ම කොටස් මිලදී ගැනීමක් සිදු කර දින 3 ක් ඉක්මවා යාමෙන් අනතුරුව හිඟ පියවීමට නියමිත සියළු ගනුදෙනුකරුවන්ට ඔවුන්ගේ කොටස් ගිණුමෙහි ඇති සුරැකුම්පත් සම්බන්ධ වාර්තාවක් මාසය අවසාන වී එළඹෙන දින 7 ක් ඇතුළත ඔවුන් වෙත යවනු ඇත. ඉහතින් දැක්වූ ආකාරයෙන් මාසයක් ඇතුළත ගනුදෙනු කර හිඟයන් පියවීමට නියමිත සියළු ගිණුම්හිමියන්ට මෙය අදාළ වන අතර ප්‍රමාද වී බේරුම්කරණය සිදු කරන්නන්ට අමතර පොලියක් ගෙවීමටද සිදුවේ.